

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม
ครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยในเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ
และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน
ของธุรกิจชุมชน ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า
ชุมชน ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างรูปแบบการพัฒนา

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงาน
ของธุรกิจชุมชน ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

1. กลุ่มทดลอง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีดำเนินการ
5. การประเมินผลการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน
6. กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

การวิจัยระยะที่ 1

เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร การวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชน ประชากร คือ กลุ่มธุรกิจชุมชนในจังหวัดมหาสารคามทั้ง 13 อำเภอ จำนวน 198 กลุ่ม (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม. 2552 : 2) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนธุรกิจชุมชนแยกตามอำเภอ

ที่	อำเภอ	จำนวนธุรกิจชุมชน	จำนวนสมาชิก
1	เมืองมหาสารคาม	19	285
2	แกดำ	10	150
3	โกสุมพิสัย	39	585
4	กันทรวิชัย	17	255
5	เขียงยืน	14	210
6	บรบือ	15	225
7	นาเชือก	12	180
8	พยัคฆภูมิพิสัย	21	315
9	วาปีปทุม	17	255
10	นาคูน	10	150
11	ยางสีสุราช	11	165
12	กุฉีกรัง	10	150
13	ชื่นชม	3	45
	รวม	198	2,970

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่กระจายในพื้นที่ 13 อำเภอของจังหวัดมหาสารคาม ดังมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากกลุ่มธุรกิจชุมชนทั้งหมด จำนวน 198 กลุ่ม โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 727) ดังนี้

สูตร
$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากร
 e = ความคาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ ในที่นี้กำหนดไว้ที่ .05

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{198}{1 + 198(0.05)^2} \\ &= 132.44 \end{aligned}$$

จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการนำสูตรทาโรยามาเน่ ดังกล่าว ได้หน่วยตัวอย่างประมาณ 132.44 ตัวอย่าง และเพื่อให้เป็นตัวเลขจำนวนคู่เพื่อให้ง่ายต่อการจำแนก ผู้วิจัยได้ปัดเศษออกเนื่องจากไม่ถึง 0.5 จึงกำหนดเป็นจำนวนหน่วยตัวอย่าง 132 ราย และเพื่อการกระจายข้อมูลตามอำเภอต่าง ๆ โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละอำเภอ} = \frac{\text{จำนวนธุรกิจชุมชนในอำเภอนั้นๆ} \times 132}{198}$$

1.2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างโดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ เรียกว่า ระดับชั้น หรือชั้นภูมิ แล้วสุ่มหน่วยตัวอย่างจากทุกระดับชั้น จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random

Sampling) เอาหน่วยตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มระดับชั้นตามจำนวนสัดส่วนที่กำหนดตามตัวอย่างใน แต่ละอำเภอ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยจะใช้การจับสลากโดยรวบรวมรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างจนครบ จำนวนที่ต้องการ ตามตารางที่ 2 มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างแยกตามรายอำเภอต่าง ๆ

ที่	อำเภอ	จำนวนธุรกิจชุมชน	จำนวนตัวอย่าง
1	เมืองมหาสารคาม	19	13
2	แกดำ	10	7
3	โกสุมพิสัย	39	26
4	กันทรวิชัย	17	11
5	เขียงยืน	14	9
6	บรบือ	15	10
7	นาเชือก	12	8
8	พยัคฆภูมิพิสัย	21	14
9	วาปีปทุม	17	11
10	นาคน	10	7
11	ยางสีสุราช	11	7
12	กุฉีกรัง	10	7
13	จีนชม	3	2
	รวม	198	132

โดยทุกกลุ่มธุรกิจชุมชนจะใช้ ผู้นำ คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 5 คน ในการให้ข้อมูลตามแบบสอบถาม ดังนั้นจึงรวมผู้ให้ข้อมูล 132 กลุ่ม x 5 คน = 660 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน คือ

2.1.1 ปัจจัยด้านผู้นำ

2.1.2 ปัจจัยด้านคณะกรรมการ

2.1.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

2.1.4 ปัจจัยด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก

2.2 ตัวแปรคั่นกลางหรือตัวแปรเชิงเหตุและผล คือ

2.2.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ

2.2.2 ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต

2.2.3 ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด

2.2.4 ปัจจัยด้านการบริหารการเงินและทุน

2.3 ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นปัจจัยผลลัพธ์ คือ ความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ปรับใช้และพัฒนาเครื่องมือมาจากแบบสอบถามที่มีนักวิชาการได้ทำการศึกษาไว้แล้ว และนำเครื่องมือวัดเหล่านั้นมาปรับข้อความบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาในครั้งนี้ ภายใต้การควบคุมดูแลและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ชื่อกลุ่มธุรกิจชุมชน ที่ตั้งกลุ่ม และกลุ่มธุรกิจชุมชนได้รับการประเมินที่ระดับกี่ดาว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยจัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถาม ตามลำดับของปัจจัยที่นำมาศึกษามีจำนวนทั้งหมด 56 ข้อ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้นำ	จำนวน 8 ข้อ
2. ปัจจัยด้านคณะกรรมการ	จำนวน 8 ข้อ
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	จำนวน 9 ข้อ
4. ปัจจัยด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก	จำนวน 4 ข้อ
5. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	จำนวน 8 ข้อ
6. ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต	จำนวน 8 ข้อ
7. ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด	จำนวน 6 ข้อ
8. ปัจจัยด้านการบริหารการเงินและทุน	จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ใช้อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวมในการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน โดยการตรวจสอบผลประกอบการในรอบบัญชีที่กลุ่ม ได้จัดทำขึ้นในรูปแบบของงบกำไรขาดทุน มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อคือ กำไรสุทธิ รายได้รวม และอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวมของธุรกิจชุมชน

3.2 การหาคุณภาพเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัดในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 เครื่องมือวัดทุกฉบับ ได้ผ่านการพิจารณาด้านเนื้อหา ความหมาย และการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความครอบคลุมตามโครงสร้างของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence : IOC) ว่าข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนที่นำมาศึกษาทั้ง 8 ปัจจัยนั้น เป็นข้อคำถามที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวิจัย มีความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์หรือไม่ และตรวจสอบการใช้ถ้อยคำภาษาที่มีความเหมาะสมและสื่อความหมายที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะสอบถามหรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านคือ

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤตพา แสนชัยธร วุฒิศึกษาปริญญาคุณวุฒิปริญญาโท บริหารธุรกิจ ตำแหน่งอาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตรวจสอบด้านโครงสร้างและเนื้อหาการวิจัย

2) นายธาดา กิจชัย วุฒิการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ตรวจสอบด้านภาษาการวิจัย

3) ดร. ไพศาล วรคำ วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบด้านสถิติ การวัดและการประเมินผลการศึกษา

3.2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้กับธุรกิจชุมชนจำนวน 40 กลุ่มในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (รังสรรค์ สิงหเลิศ. 2551 : 141)

3.2.3 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อใช้เทคนิค (Item - Total Correlation) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามด้านนั้น เลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

3.2.4 นำข้อที่ได้ตามเกณฑ์มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, Lee Joseph. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

3.2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเดิม เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จนได้รับความเห็นชอบ จึงนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เสนอไปยังประธานกลุ่มธุรกิจชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำ คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่ม

4.2 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการเชิญผู้นำ คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มมา

รวมกันที่ทำการกลุ่ม และแจกแบบสอบถาม หลังจากนั้นผู้ตอบแบบสอบถามก็จะทำการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง แต่ถ้าคำถามใดมีปัญหาที่จะมีการซักถามและทำการอธิบายเพิ่มเติม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อในรูปแบบรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎีชั่วคราวที่สร้างขึ้นก่อนการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) (Joreskog, Karl G. & Sorbom, 1998 : 70) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant .05)

การวิจัยระยะที่ 2

เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าชุมชน

1. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายในการวิจัยในระยะที่ 2 ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าชุมชน จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 2 คือ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าชุมชน ที่ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณา ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าชุมชน วิพากษ์รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าชุมชน

2.2 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าชุมชน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าชุมชน เพื่อร่วมกระบวนการระดมสมอง (Brain Storming) ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน เพื่อวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าชุมชน การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบรวบรวมการวิจารณ์และข้อเสนอแนะ โดยการจดบันทึกลงในแบบวิจารณ์และข้อเสนอแนะ และทำการบันทึกภาพบันทึกเสียงทุกเนื้อหา และทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจารณ์และข้อเสนอแนะจากการถอดข้อความ เพื่อนำมาเทียบเคียงกับบริบทของการวิจัย และปรับปรุงรูปแบบตามการวิจารณ์และข้อเสนอแนะ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างรูปแบบการพัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความว่าอยู่ในตัวแปรใด (ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1) และนำมาจัดกลุ่ม (Grouping) จากนั้นก็ทำการสังเคราะห์กลุ่มการวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าชุมชน โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามความต้องการของกลุ่มธุรกิจชุมชน เพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณา

3.2 นำรูปแบบที่สร้างขึ้นมาระดมสมอง เพื่อวิพากษ์รูปแบบที่สร้างขึ้น และให้คำแนะนำโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาธุรกิจชุมชน จำนวน 20 คน ผู้วิจัยแบ่งให้หนึ่งเป็นกลุ่มย่อยและร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และนำเสนอผลการเสนอแนะในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) ของตนเอง แล้วมาสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่ (Brain Storming) และนำผลการเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนให้สมบูรณ์ขึ้น เพื่อนำไปทดลองใช้ในระบะที่ 3 ต่อไป

การวิจัยระยะที่ 3

การทดลองใช้ ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

1. กลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลองในการวิจัยในระยะที่ 3 คือ กลุ่มทอผ้าไหมบ้านกุครึ่ง บ้านดอนโง บ้านหนองป้าน บ้านหนองบัว หมู่ 2 และบ้านหนองบัว หมู่ 15 ตำบลกุครึ่ง อำเภอกุครึ่ง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มธุรกิจชุมชนดังกล่าวเป็นกลุ่มทดลองในการใช้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ด้วยเหตุผลดังนี้

1.1 เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนที่มีความต้องการที่จะทดลอง

1.2 มีความพร้อมในด้านบุคลากรที่มีความต้องการ และตั้งใจจริงที่จะทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาธุรกิจชุมชน

1.3 สถานที่ไม่ไกลเกินไป เนื่องจากต้องมีการติดตามการใช้รูปแบบดังกล่าวในกลุ่มธุรกิจชุมชน ภายใน 4 เดือน เพื่อให้กลุ่มธุรกิจชุมชนเข้าใจและสามารถจัดทำได้

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

3.2 ผลการปฏิบัติงานจริง

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) โดยมีแบบแผนการวิจัยแบบ One –Group Pretest-Posttest Design ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดังนี้

O1 -----X-----O2

เมื่อ	O1	แทน การทดสอบก่อนการทดลอง
	X	แทน การทำการทดลอง
	O2	แทน การทดสอบหลังการทดลอง

โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 เลือกกลุ่มทดลองในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ กลุ่มทอผ้าไหมบ้านกุครึ่ง บ้านคอนโงง บ้านหนองป้าน บ้านหนองบัว หมู่ 2 และบ้านหนองบัว หมู่ 15 ตำบลกุครึ่ง อำเภอกุครึ่ง จังหวัดมหาสารคาม

4.2 ทำการเก็บข้อมูลก่อนทดลองกับกลุ่มทดลอง เป็น Pretest

4.3 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาธุรกิจชุมชน

4.4 ทำการเก็บข้อมูลหลังการทดลองกับกลุ่มทดลอง เป็น Posttest

4.5 นำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปผลการดำเนินการ

5. ประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

การประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนเป็นการวิจัยในระยะที่ 3 ซึ่งเป็นการนำรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ที่ปรับปรุงแล้วมาทดลองใช้กับกลุ่มทอผ้าไหมบ้านกุครึ่ง บ้านคอนโงง บ้านหนองป้าน บ้านหนองบัว หมู่ 2 และบ้านหนองบัว หมู่ 15 ตำบลกุครึ่ง อำเภอกุครึ่ง จังหวัดมหาสารคาม เป็นเวลา 4 เดือน จากนั้นนำผล

การทดลองที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ระยะที่ 3 ด้วย

Wilcoxon Signed Rank test

6. กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

ระยะที่ 1

ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านผู้นำ 2. ปัจจัยด้านคณะกรรมการ 3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

4. ปัจจัยด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก

ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 2. ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต

3. ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด 4. ปัจจัยด้านการบริหารการเงินและทุน

ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มธุรกิจชุมชนในจังหวัดมหาสารคามทั้ง 13 อำเภอ จำนวน 132 กลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย

ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์

สมการเชิงโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)

เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Level of Significant .05)

ระยะที่ 2

สร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าชุมชน

กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาธุรกิจชุมชนกลุ่ม

ทอผ้าชุมชน จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การนำผลการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานธุรกิจ

ชุมชน เพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณา

การรวบรวมข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ(Workshop) ใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups)

และ การระดมสมอง (Brain Storming)

ระยะที่ 3

การทดลองใช้ ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน
กลุ่มทดลองในการวิจัยคือ กลุ่มทอผ้าไหมบ้านกุคั้ง บ้านคอนโงง บ้านหนองป่าน บ้านหนองบัว
หมู่ 2 และบ้านหนองบัว หมู่ 15 ตำบลกุคั้ง อำเภอกุคั้ง จังหวัดมหาสารคาม
การรวบรวมข้อมูล การวิจัยระยะที่ 3 ใช้รูปแบบการพัฒนาที่สร้างขึ้นในระยะที่ 2 ทดลองใช้กับ
กลุ่มทดลองประมาณ 4 เดือน และการเก็บข้อมูล 3 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 ก่อนทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองก่อนทดลอง Pretest
ระยะที่ 2 ขณะทดลอง การรวบรวมข้อมูลใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระยะที่ 3 หลังทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองหลังทดลอง Posttest
และเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังทดลองด้วย Wilcoxon Signed Rank test

แผนภาพที่ 4 ขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ระยะ